

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14—, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO K 1'20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU. PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

- IZLAZI SVAKI DAN -

:: :: TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. :: ::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

ŠIBENIK, 11. RUJNA 1914.

BR. 94

BITKA PRED PARIZOM.

Oko Lavova bitka još traje. - Hindenburg ponovno porazuje rusku vojsku i prodire u Rusiju.

Boj oko Lavova još traje.

Beč, 10. rujna. Prama vijestima novinskih ratnih izvjestitelja, bitka kod Lavova traje dalje.

BEČ, 11. rujna. Iz novinskog ratnog kvartira javlja se službeno: Za jučerašnjeg boja oko Lavova nadjoše se na bojištu vrhovni zapovjednik vojske nadvojvoda Fridrik sa svojim šefom generalnog štaba barunom Conradom. Isto tako našao se na bojištu i prijestolonasljednik nadvojvoda Karlo Franjo Josip.

Odlikovanje pobjednika.

BEČ, 10. rujna. Njegovo Veličanstvo car podijelio je vojnim zapovjednicima generalu Auffenbergu i Danklu, koji su priveli svoje junačke čete kod Komarova i Krasnika do pobjede, veliki krst Leopoldova reda s ratnom dekoracijom.

Nadalje je Njegovo Veličanstvo car, u priznanje junačkog i uspješnog djelovanja protiv Crnogore, podijelio viteški krst Leopoldova reda sa dekoracijom generalmajoru Pongratzu, koji se proslavio pri napadaju Crnogoraca na Bilek u Hercegovini.

U Poljskoj opet bitka.

Berlin, 10. rujna. Majstor generalnog kvartira von Stein javlja: Na istočnom ratištu ponovno je počela bitka.

POBJEDA HINDENBURGA.

Prodiranje u Rusiju. BERLIN, 11. rujna (u 2 s. noći). General

Hindenburg, koji je izvojevao sjajne pobjede kod Ortelsburga i Gigenburga, porazio je sa svojom istočnom armadom, koja se sastoji od austrijskih i njemačkih četa, lijevo krilo u istočnoj Pruskoj još uvijek nalazeće se ruske vojske. Ovom pobjedom otvorila si je naša armada pristup iza ledja neprijatelja. Neprijatelj je borbu napustio tese dao na podpuni uzmak. Naša istočna armada u potjeri je za neprijateljem u sjevero-istočnom pravcu prama rijeci Njemen.

Ranjen sin cara Vilima.

BERLIN, 10. rujna. Wolfov dopisni ured javlja: Princ Joakim pruski, sin cara Vilima, jučer je bio ranjen šrapnelskim hitcem. Kugla je prošla kroz desno bedro, a da kostiju nije povrijedila. Princ je bio zaposlen na bojnopolju kao ordonans-officir. Bio je prenešen u obližnji garnizonski lazaret.

Nijemci pred Parizom.

Berlin, 10. rujna. Veliki glavni kvartir javlja: Djelovi naših četa prodirali su istočno od Pariza prama rijeci Marni i preko nje. Napadoše ih iz Pariza te izmedju Meauxa i

Montmiraila nalazeće se pretežno jače neprijateljske sile. Naše čete u dvodnevnm teškim bojama zadržale neprijatelja, te i same uznapredovaše. Kada je pak bilo javljeno, da marširaju nove jake neprijateljske kolone, naše je krilo bilo natrag povučeno, a da ga neprijatelj nije slijedio.

Plijen pred Parizom.

Berlin, 10. rujna. Kao pobjednički plijen u bojama blizu Pariza naše čete mogu dosad pokazati 50 topova i nekoliko tisuća zarobljenih Francuza.

Poraz Francuza kod Verduna.

BERLIN, 11. rujna (u 2 s. noći). Veliki glavni kvartir javlja:

Njemački Prijestolonasljednik (o kojemu je francuska vlada tvrdila da je bio poražen) zauzeo je dne 10. ov. mj. sa svojom vojskom utvrđeni neprijateljski položaj jugozapadno od Verduna.

Djelovi prijestolonasljednikove vojske jurišaju južno od Verduna nalazeće se zaporne tvrđe, Još od prekičuće ove tvrđe bombardira teško topništvo.

Napredovanje kod Verduna

Berlin, 10. rujna. Djelovi naše vojske, koji se bore za-

padno od Verduna, nalaze se u bojovima napredujući.

U Loreni i Vogeziima.

Berlin, 10. rujna. U Lotaringiji (Loreni) i Vogeziima položaj naših četu uvijek je nepromijenjen.

Nj. V. Car knuta i Sibirije hrvatskom narodu.

Reakomadanje Hrvatske.

Njegovo Veličanstvo Car knuta i Sibirije blagoizvolio je, u početku rata, obnarodovati proglas na slavenske narode.

U tjeskobnom času car Nikolaj sjetio se, da postoji negdje slavenski i u to ime htio si je svom imenu, omaštenom krvi tisuća i tisuća najplemenitijih i najkulturnijih sinova Rusije, pridjeti ime Cara Oslobođitelja.

Neka za nas govore Tolstoj i Gorki, dvije zvijezde na nebu slavenski i oni će pričati o prognostivama, na koja ih car Nikolaj i sveti Sinod osudiše. Neka govore Poljaci, Finci, Ukrajinci i drugi mnogobrojni neruski narodi pod skeptrom cara Nikolaja, i oni će zboriti o odurnom režimu cara tiranina i njegove klke pljačkaša.

Takova Rusija sa takovim vladarom nalaze eto riječi ljubavi i za Poljake i za Čeha, pa i za nas Hrvate. Car Nikolaj obećava svima slobodu: i Poljacima i Česima i nama Hrvatima!

Čujemo, da je u onom proglasu cara Nikolaja na slavenske narode glede nas Hrvata sadržano-slijedeće: Hrvati Hrvatske i Slavonije imali bi dobiti svoje državno pravo; Srbohrvati Herceg-Bosne imali bi dočekati oslobodjenje pod Srbijom; Dalmatinci pak — za hrvatsko Dalmacije Rusi ne znadu — imali bi podpasti pod Francusku; o Istri spomena nema, a zaključivati se može, da bi taj dio hrvatske države dobila kao nagradu Italija.

Eto što snuje car Nikolaja o našoj Hrvatskoj! Neki nesretni naši političari znajili se dokazujući da se pojam Velike Srbije pokriva sa pojmom Velike Hrvatske. Ovaj proglas cara Nikolaja dokaz je, kako smo mi Hrvati od velikosrpske propagande, kao služnice ruskog auktoritazma, bili osudjeni na razkomadanje i na uništenje.

Nikolaja dolazi da nam govori o slobodi, on, koji ni pedalj ruske zemlje nemože pristupiti, a da nije opkoljen i zaštićen od tisuća i tisuća bajuneta!

Rusija ima danas za svoje narode cara krvoloka, knut i Sibiriju. Hrvatski narod, kolikogod državopravno bio nezadovoljan, naprotiv osjeća plemenitost svog vladara, naprednu upravu i elementarne slobodštine, pa zato zviždi na sve lijepe riječi i na svu obećanu slobodu iz ustiju satrapa Rusije.

KRONIKA.

„Utro“ saopćuje članak vodje ruskih nacionalista Savenka, koji je izašao u jednom ruskom listu. U članku se nalazi izjava pokojnoga ruskoga poslanika u Beogradu, Hartwiga, koji se je ovako izjavio o balkanskoj politici Rusije: Bugarofilstvo je ruskoga društva poguban sentimentalizam. Jaka bi Bugarska bila nepomirljiv dušmanin Rusije, te bi nesumnjivo sklopila savez s Austro-Ugarskom. Naproti tome srpski se i ruski interesi nigdje ne ukrštavaju. Prema tome je Srbija prirodni saveznik Rusije, jer bi jaka Srbija bila nepomirljivi protivnik Austro-Ugarske. Uz to vodi put Rusije do Dardanela samo preko ruševina Austro-Ugarske. Velikosrpska ideja velika je zapreka za Austro-Ugarsku.

Savenko mlinje, da će dalje živjeti ovaj Hartwigoz zapis, jer je u skladu sa životnim interesima Rusije.

Glavna se sila francuske vojske usredotočuje izmedju Dijona i Neverssa. Prema vijestima, što su stigle ovamo, odlučila je francuska vlada, da se Pariz mora najustojtrajnije braniti. General Joffre izdao je dnevu zapovjed četama, u kojoj ih poziva, da promjene svoju taktiku i izbjegavaju prekomjerne gubitke.

Iz Bukarešta javljaju da je u crnomorskoj ruskoj floti buknuła revolucija, koja se širi velikom brzinom.

„Zeit“ saznaje, da je japanska flota krenula put Kine, da uzpostavi staru kinesku dinastiju.

Njemačke čete prodire su sjeverozapadno od Briselja izmedju Genta i Antverpena. Kod Gordena blizu Vetterjana došlo je sukoba; belgijske čete morale se povući.

U Varšavi i u Besarabiji ima mnogo slučajeva kolere.

RATNE USPOMENE

Doživljaji mnp. o. A. Bukića. VIII.

Nego meni nije bilo stanja u Krefeldu, jer sam želio čim prije put jugu. Zahvalivši se gostoljublju redov-

nika, odmah jutrom idem na kolodvor, da tu čekam prvi vlak. Kad ja tamo, a to kolodvor vrvi vojnicima, koje vlakovi svaki čas voze put Belgije. Oni od „Crvenoga Križa“ obaspju ih svakim miloštem, a ovi pjevaju kao da im na pir. Gledam ih i divim se redu, čistoći i kršnosti njihovoj, pak se čovjeku sažali, kad pomisli, da će taj mladi i bujni život možda do malo pokrivati crna zemlja. Svaki čas čuješ po koji poklik, osobito proti Francuzima, a vozove su išarali većim dijelom satiričnim rečenicama protiv Poincaré-a, Nikole ruskoga, pa i Petra srpskoga, što prisutne potiče na smijeh. Kroz sat vremena, što sam čekao moj vlak, prošlo je višetakvih transportnih vlakova, koje je svjetina jednakim oduševljenjem dočekivala.

Nekako oko 9 s. pred podne ostavih Krefeld u društvu mnogih Nijemaca, koji idu da se prikažu za vojnu službu. Malo sam s njima govorio, jer mi je dosadila spora vožnja vlaka, koji preko Neuss-a i Düsseldorf-a jedva oko sata popodne prispio u Köln. Mislim se, što bih. Napokon se odlučih na daljnje putovanje, te nakon kratka odmora u samostanu, oko 3 sata popodne već sam u vlaku put Frankfurta. Samnom su u vozu dva Nijemca, koji dolaze iz Engleske, jer su vojni obvezanici. Ne mogu odoljeti srcu, pa pjevaju sve u šesnaest, što mi je i dosadilo, jer se putovanje sve to više otežalo, pošto vojni transporti neprestance nas zaustavljaju. Cijelu sam noć probudio u vlaku i jedina mi je zabava slušati tužakanje sputnika, da moraju seliti iz zemalja, gdje su toliko godina u miru sproveli. K meni se približi jedan gospodin i veli mi, da je rodom Bavarac; ali od preko 40 godina nastanjen u Bruxelles-u; pak sada sa cijelom obitelji morao seliti, ponezavši sa sobom jedino jednu škatulju, u kojoj je nešto rubenine za djecu. Dobar dio noći prošao mi u razgovoru s njime o prilikama u Belgiji, što mi je ugodnijim učinilo moje putovanje.

Jutrom, jedva oko 5 sati, ukaza nam se Frankfurt, gdje sam odlučio otpočiniti do popodne i odatle u Bavarsku u poznati mi samostan Engelsberg, da se u odmoru za nekoliko dana, što sam sbljia i učinio i kao za naknadu mojih negoda najgoh tamo na praznicima tri moga subrata redovnika, koji inače pohagaju sveučilište u Freiburg-u. Ustavljali me, da tu ostanem nego vrijeme; ali mene želja vukla za Dalmaciju, te bez daljnih upadica, izim odveć spora putovanja i neprestanoga susretanja radnika, ponajviše Talijana, koji se vraćaju kući, jer već nestalo rada po tvornicama, dogioh u München, gdje se nijesam htio dugo zadržavati, pošto sam već prije obišao njegove ljepote. Ispitivam, kad će prvi vlak put Salzburg-a te bez oklijevanja putujem naprijed. Već počimam susretati našega svijeta koji se vraća iz Njemačke; većinom mladi ljudi, te ih zove pod pušku, da služe domovini.

U Salzburg-u se zaustavih jedan dan i onda ću preko Ljubljane na Rijeku. Nego pusti vlak ne prevajiva više od 15 klm. na sat, pak treba do Ljubljane 32 sata. To me prisililo ostate u Ljubljani jedan dan i tek sutradan popodne poći na Rijeku. U sv. Petru moram čekati na vlak dobra 3 sata. Šećući se po stanicu u gledam jednoga svećenika. Nagovori ga, pitajući, da li voze parobrodi sa Rijeke u Dalmaciju. Reče mi, da mu se čini, da su ponovno počeli voziti. Prosljedismo razgovor i pri svrši mi reče, tko je. Bio je glavom presv. biskup Mahnič. Zavidila me vanjska čednost i dubokoumnost toga crkvenoga dostojanstvenika, čije sam učene

raspre toliko čitao i eto imao sreću, da ga lično upoznam.

Jutrom u 3-30 s. smo na Rijeci, te se obojica šetamo gradom, čekajući dok OO. Kapucini otvore crkvu, da možemo služiti sv. misu. Poslije toga pogioh na Trsat, jer parobrod imao tek u subotu poći put Dalmacije. Brojio sam sat za satom, kad će subota i kad dogje veselo skočih u parobrod, koji me već u nedjelju doveo u Split, da odmah u večer s vlakom dovezem se u Šibenik, željan razgovora svojih sugragjana, osobito u ovim ozbiljnim časovima, u kojima se domovina nalazi.

Za „Crveni Križ“.

IX. iskaz Šibenika.

Sakupljeno od činovnika i namještenika Sufida:

Centrala Jaruga:	
Vybiralik Franz	K 10.—
Herman Rudolfo	5.—
Skerleb Rodolfo	5.—
Gulin Ante	2.—
Gulin Stipe	2.—
Gulin Marko	2.—
Slavica Krste	2.—
Skočić Ilija	2.—
Centrala Manojlovac:	
Franzotti Giuseppe	20.—
Dolenz Leone	10.—
Spitaljski Max	10.—
Stoppa Luigi	10.—
Belamarić Josip	5.—
Knežević Ivan	2.—
Perišić Frane	2.—
Popović Ivan	2.—
Perica Ivan	2.—
Bračić Luka	2.—
Pokrovac Nikola	1.—
Perica Ivan	2.—
Barać Marko	2.—
Bračić Paško	3.—
Parać Ilija	2.—
Bachmans Roko	2.—
Od namještenika Sufida svega sakupljeno	489.50

S prijašnjim svega K 9336.63

Dobrovoljne prinose prima ljekarnik Gosp. Mattiazzi.

Grad i okolica.

Postupak pošte s našim listom. Nismo htjeli, u sadanjim prilikama, ovo u javnost iznašati, uvijek u nadi, da će stvar biti uređena. Naprotiv nakon višekratnog našeg ugrinjanja stvar gdje je bila pred mjesec dana.

Radi se o tome, da neka gospoda hoće da prisvoje prava, koja na njih ne spadaju; da naime poštanski ured bilo kojeg pa i najzabavnijeg mjesta hoće da se arbitralno, samovoljno, stavlja iznad državnog odvjetništva, političke vlasti i vojnictva.

Naš list, u sadanjim prilikama, jedina je neophodno nužna potreba, u interesu države i naroda. On je, kao i druge novine, i najmoćniji pomagač najvišim državnim organima te je u interesu općenitosti da bude što više među pučanstvo rasturivan.

Poštanska naprotiv uprava nije toga mnijenja. Ona arbitralno hoće da prama našemu listu uvede postupak, koji se kosí sa interesima općenitosti i sa samom abecedom. Onajna silu hoće, da naš list, i ako je prošao ovdje cenzuru državnog odvjetništva, političke vlasti i vojnictva, prodje i cenzuru u Splitu, i ako nigdje nije rečeno, da se takova dvokratna cenzura prama našem listu mora upotrebiti. A lako je pojmiti, da šibenska cenzura mora da i za upravu pošte bude mjerodavna, obzirom na položaj koji Šibenik dandanas zauzima.

Tako se dešava, da poštanski ured u Drišuu neće da primi našeg lista, ako je poslan direktno iz Šibenika u Drišu, nego zahtjeva, da list najprije šaljemo u Split, a odatle, nakon obavljene hipercenzure, tek onda će u Drišu, kamo prispjeva sa 24 i 48 sati zakašnjenja, što, obzirom na prodaju lista u onom pravaškom mjestu, proizvokuje nam štetu od barem 10 kruna dnevno.

Kada se traži, da gosp. Tichy popravi ovu nepravdu, našem listu nanašano, onda se gosp. nadupravitelj pošte i brojova komodno izvlači, da ta stvar na nj ne spada. Ovoliko „naklonosti“ prama listu, koji je izdržao najtežu borbu i za onu stvar, radi koje danas habsburška monarkija vojuje,

nismo se nadali. Ako bi stanovitoj gospodi bilo milije, da mješte nas izlazi glasilo velikosrpske propagande, koja je mnoge činovnike u Šibeniku bila terorizirala, neka nam izvole reći. Mi smo našu dužnost izvršili i preko naših sila.

Svečanost u redodržavi sv. Odkupitelja. Na 8 ov. mj. u franjevačkom samostanu na Visovcu 11 djaka obuklo je redovničko odijelo, a 8 položilo proste zavjete. Ovi su pod vodstvom revnog o. Augustina Škornjija odputovali za Zaostrog, da se prihvate bogoslovnih nauka. Živjeli na korist vjere i domovine, a na diku častnog svog reda!

† **Antica ud. Pian.** Obljubljenog vjetroučitelja ovdješnje realne gimnazije profesora Don Rudolfa Piana snašla je teška nesreća smrću čestite i bogobojazne starice mu majke, koja je preminula nakon duge bolesti u 63. godini života. Jutros u 9 i po, uz opću sućut građanstva, smrtni ostanci drage pokojnice prenečeni su na vječno počivalište. Neka je veleuč. Don Rudolfu naše iskreno žalovanje, a blagoj duši rajsko naselje!

Za pobjedu našeg oružja. Od sinoć obrđzava se kod franjevaca sv. Odkupitelja u crkvi sv. Lovre trodnevna pobožnost za pobjedu našeg oružja.

Vojnicima ne treba slati novaca. Našem ratnom ministarstvu je došlo do znanja, da se kod državnih poštanskih ureda predaje vrlo mnogo novčanih listova, koji su adresirani na vojnike u boju. Ratno ministarstvo je štoga našlo shodnim, da upozori, da je mančad vrlo dobro obskrbljena hranom, da redovito dobiva ratne doplatke, te da prema tomu nema nestašice novaca. Bolje je dakle, ako svatko zadrži novac kod kuće, te da ga ne šalje vojnicima, koji ne trpe na nikakovoj oskudici.

Privatni paketi i pošta. C. k. ministarstvo trgovine u Beču do nove objave ukinulo je primanje i proslijedjivanje privatnih paketa određenih za c. k. pojske pošte.

Po nalogu pak istog ministarstva, u poštanskom saobraćaju sa Bukovinom pripušteno su za sada samo proste pošiljke listovne pošte.

Izgubljeno 400 kruna u banknotama od 50 K. Pošten nalaznik neka ih predade redarstvu, gdje će dobiti nagradu.

Nadjena novčarka. Nadjena je jedna novčarka i u njoj nešto novaca. Tko je izgubio, neka se prijavi na redarstvu.

Na znanje onima, koji sebe ili djecu na život osigurati žele. Prije nego se osiguraju kod tuđih zavoda, neka dadu prvenstvo našem jedinom domaćem zavodu

„CROATIA“

koji ima razne cjenike uz povoljne uvjete; razjašnjenja i upute rado daje Zastupstvo

KOPANI & MILKOVIĆ
ZADAR :: DALMACIJA ::

Zavod također preuzima osiguranja protiv požara.

VELIKA ZLATARIJA GJ. PLANČIĆ

Vis - Starigrad - Veluška
ŠIBENIK.

MLIJEKO: kravlje i ovčije, čisto, naravno i sterilizirano, prodaje po 40 para litar, Uzorna Mljekarna J. Drezga.

PREDPLAĆUJTE SE NA „HRVATSKU MISAO“.

RNJI GOVEŽNICA HRVATSKE ZADRUŽNE TISKARE U ŠIBENIKU

u. z. s. o. j. (Dr. ANTE DULIBIĆ I DRUG.)

UVEZUJE DUGOTRAJNO I SOLIDNO SVAKE VRSTI UVEZA, KAO: PROTOKOLE, MISSALE, MOLITVENIKE I SVE U TU STRUKU SPA-DAJUĆE RADNJE.

CIENE UMJERENE. — IZRADBA BRZA I SOLIDNA.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaha i 200.000 turskih srećaka. iznose glavni zgoditci

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza. 475.000 odnosno 375.000 kruna odn. franaka i lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci skupine 5 odnosno 3 izvršnih srećaka.

13 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kolovoza. Mjesečni obrok od K 4.— dalje. — Cijeni. naručnicima namijenjene su nagrade i premije!

Izjašnjenja daje i naruče prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu Stražu“

g. Valentin Urbančić, Ljubljana, 20.

PRVA HRVATSKA ŠTUKATERSKA RADIONA u SPLITU. - Put Grobišta kod Sv. Ante

J. D. Dragičević, J. Ružić i A. Ružić

Opskrbila je svoju radionu sa svim modernim strojevima i alatom koji potrebni za štukaterski zanat, te proizvaja razne Spomenike, praonice, kupatila i krstonje te stupove naslove za terace, kipove itd. Suviše proizvaja razne vrsti pločica Mozaik u različitim bojama, te pločice presli u raznim narisima i u raznim narodnim bojama. Proizvaja cijevi u svakom obliku i promjeru od 10 do 60 centimetara promjera. Proizvaja štepenice u raznim bojama Mozaika, te svake vrsti dimnjaka i krovnih vijenaca.

Prodaje svakovrsnog istućnog Mrmorora za Mozaik te cementa i sadre itd.

Cijeniti po zahtjevu se salju badava i franko.

— Ne boji se nikakve konkurencije. —

„SVOJ K SVOMU“.

HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA ŠIBENIK

UKNJIŽENA ZADRUGA SA OGRANIČENIM JAMSTVOM (Dr. A. DULIBIĆ I DRUG.)

OBSKRBLJENA JE SVIM MATERIJALOM, TAKO DA JE U STANJU TOČNO, BRZO, U MODERNOM SLOGU TE UZ VEOMA UMJERENE CIJENE IZRADJIVATI SVE RADNJE SPADAJUĆE U TISKARSKU STRUKU

IZRADUJE POIMENCE POSJETNICE, TRGOVAČKE MEMORANDUME, RAČUNE, NASLOVNE LISTOVE, TRGOVAČKE I SLUŽBENE OBOJJE, VJENČANE KARTE, PLESNE I DRUGE ZABAVNE POŽIVE I PROGRAME, OSMRTNICE, CIJENIKE, JESTVENIKE I T. D. I T. D.

VELIKO SKLADIŠTE TISKANICA ZA OBČINE I ŽUPSKE UREDE.

PRODAJA RAZNOVRNOG ČISTOG PAPIRA I OBOJVA.

Raznovrsne, umjetnički izradjene koraljne uredne nakite izradjuje

RIBARSKO - KORALJSKA ZADRUGA U ŠIBENIKU.

Radiona i izlozi nalaze se na obali kraj perivoja.